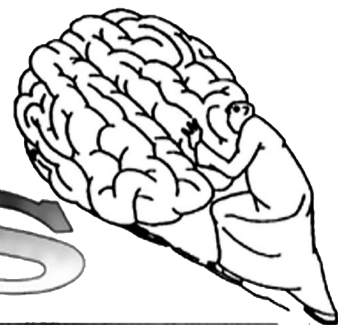

SISYFOS

Cílem Českého klubu skeptiků SISYFOS je šíření vědeckých poznatků a nezkreslených informací. Zkoumáme sporné jevy a vystupujeme proti pseudovědeckým názorům. Pomáháme chránit spotřebitele před nabídkou podvodných služeb, pomůcek a přístrojů. Podporujeme kritické myšlení a zdravou pochybovačnost. Naším členem se může stát každý, kdo dává přednost rozumu před vírou v zázraky.

PROFESOR JIŘÍ HEŘT SE STAL RYTÍŘEM ČESKÉHO LÉKAŘSKÉHO STAVU VĚRA NOSKOVÁ

Žádná organizace, klub, občanské sdružení, nadace, strana se neobejde bez vůdčích osobností, hybatelů, mozků, tahounů, kteří ji vedou vpřed a promýšlejí její aktivity, jsou pracovití a myšlenky své skupiny reprezentují, umějí je vysvětlit a prosazovat. Také Český klub skeptiků Sisyfos má takové osobnosti a především jim vděčí za svou stálou a dynamickou existenci. Jedním z nich je profesor MUDr. Jiří Heřt, DrSc.

Znám Jiřího tak dlouho, jak dlouho existuje Sisyfos, tedy 18 let. Zpočátku můj respekt k panu profesorovi bránil potřebě přiblížit se mu, ale ostych byl brzy překonám jeho přirozenou vlídností a vyústil v přátelství, kterého si velmi cením. Neznám muže stejně rozumného jako pracovitého, s velkou morální integritou, a zároveň komunikativního. Takže jsem se na rozdíl od něj nedivila, když byl v březnu tohoto roku oceněn Lékařskou komorou prestižním vyznamenáním Rytíř českého lékařského stavu. Toto ocenění dostává pouze jeden lékař v roce, Jiří Heřt je dvacátým Rytířem.

Lékař, anatom, vědec prof. Jiří Heřt se narodil 5. dubna 1928 v Lounech. Po ukončení gymnázia studoval na Fakultě všeobecného lékařství UK v Praze a už tehdy pracoval v Anatomickém ústavu u prof. L. Borovanského. Po promoci nastoupil do Anatomického ústavu Lékařské fakulty UK v Plzni k prof. J. Kosovi. Zde se jako člen výzkum-

Z OBSAHU

Prof. Jiří Heřt se stal Rytířem českého lékařského stavu (V. Nosková)	... 1
Bludné balvany za rok 2012	
Proslov při předávání (J. Grygar)	... 3
Udělené Bludné balvany	
Bronzový v kategorii družstev	... 5
Bronzový v kategorii jednotlivců	... 6
Stříbrný v kategorii družstev	... 6
Stříbrný v kategorii jednotlivců	... 7
Zlatý v kategorii družstev	... 9
Zlatý v kategorii jednotlivců	... 10
Paramedicina na postupu 2	... 11

ného týmu zabýval nejprve obecnými otázkami růstu kostí a jejich cévního zásobení, později rovněž adaptací kostí na funkční zátěž. V roce 1960 obhájil kandidátskou práci a o tři roky později habilitační práci na téma „Regulace růstu dlouhých kostí do délky“. Výsledky tohoto výzkumu měly přímý dopad na klinickou praxi a staly se součástí Tošovského a Stryhalovy monografie „Dětské zlomeniny“, vydané roku 1967. Doc. Jiří Heřt navázal úzkou spolupráci se svými kolegy na plzeňské ortopedické klinice a do konce 60. let publikoval ve svém oboru více než 70 vědeckých prací. Tým profesora Kose na plzeňské lékařské fakultě byl v té době špičkovým vědeckým pracovištěm. Jejich skripta „Přehled topografické anatomie“ (1964) a „Topografická anatomie pro stomatology“ (1971) sloužila generacím mediků na většině lékařských fakult a vyšla znovu ještě v roce 1990. Koncem 60. let pobýval doc. Jiří Heřt pracovně v Alžírsku a po návratu domů se aktivně zapojil do politického dění jako zakládající člen Klubu angažovaných nestraníků v Plzni. Po okupaci roku 1968 následoval okamžitý zákaz činnosti KANu a doc. Jiří Heřt byl z Lékařské fakulty vyhozen. Někteří jeho kolegové zvolili emigraci a celý výzkumný tým zanikl.

Od roku 1973 až do roku 1990 pak pracoval jako závodní lékař ve Válcovnách trub a železárnách v Chomutově. Pod jeho vedením vznikla rozsáhlá epidemiologická studie „Průzkum ischemické choroby srdeční a jejích rizikových faktorů“ v závodě VTŽ Chomutov (1977 a 1984).

Po „sametové“ revoluci se na pár let vrátil ke svému oboru, publikoval sérii dalších vědeckých prací, a výsledky svého osteologického výzkumu shrnul do publikace J. Bartoníček, J. Heřt: *Základy klinické anatomie pohybového aparátu*. Tehdy obhájil doktorát věd a profesuru.

Od začátku 90. let se věnuje obhajobě vědecké medicíny a kritice alternativních metod a léčitelství. Hned po založení Českého klubu skeptiků se stal jeho členem, pět a půl roku byl jeho předsedou a dodnes je členem jeho předsednictva. Vedle alternativní medicíny se angažuje v průzkumu „lidské pošetilosti, podvodů a manipulace“ i v jiných oborech pseudovědy. Členové našeho klubu i veřejnost ho znají z jeho četných přednášek a článků na skeptických webových stránkách a ve Zpravodaji Sisyfos a z mnoha vystoupení ve všech médiích. Cenné jsou zejména jeho knihy, a to *Alternativní medicína a léčitelství* (1995, vedoucí autorského kolektivu), *Homeopatie, clusterová medicína, anthroposofická medicína* (1997 vedoucí autorského kolektivu), *Akupunktura, mýty a realita* (2002, spoluautor J. Hnízdil), *Výkladový slovník esoteriky a pavěd* (2008), a kniha poslední s názvem *Alternativní medicína a léčitelství* (2011).

Za Český klub skeptiků Sisyfos, za všechny přátele, kteří ho mají rádi a za širokou veřejnost, která ho zná a ctí mu gratulují k jeho narozeninám a k cennému titulu Rytíře.

Část textu vznikla s použitím hesla Jiří Heřt ve Wikipedii, které zpracoval RNDr. Jindřich Nosek

BLUDNÉ BALVANY ZA ROK 2012 PŘEDÁNY

PROSLOV PŘI PŘEDÁVÁNÍ XV. BLUDNÝCH BALVANŮ SISYFA ZA R. 2012 JIŘÍ GRYGAR

Slovutní laureáti a jejich fanynky, vzácní hosté, příznivci i odpůrci kritického skeptického myšlení, dámy a pánové!

V zastoupení Strašného Sisyfa předstupuji před toto tradiční slavnostní shromáždění již popatnácté. S radostí konstatuji, že tím těch nůši s balvany už je celý Mendel, pardon mandel.

Sub speciae aeternitatis rok 2012, za výjimečné výkony v němž dosažené budeme za chvíli balvany udělovat, lze označit za přelomový. On se totiž měl doslova zlomit 21. 12. 2012 v nicotu, jak většina z přítomných zajisté postřehla.

Navzdory tomu jsem shledal s jistým překvapením, že v datové schránce Sisyfa, kterou máme už delší dobu aktivovanou na našem balvanofilním Ministerstvu průmyslu a obchodu, se do půlnoci ze Silvestra na Nový rok sešlo pouhých 48 nominací; tedy menší polovina loňského rekordu 112. Přirozeně jsme se zabývali otázkou, o čem ten drastický pokles vypovídá? Zavrhli jsme samovolně se nabízející vysvětlení, že jde o důsledek všeobecné hospodářské, politické, mravní a hodnotové krize; to by bylo při stávající drahotě příliš laciné.

Další možnou domněnku propagoval nejmenovaný předseda Bludného komitétu, že jde o radostný důsledek našeho vytrvalého mandelovského úsilí v mýcení pavědy na všech frontách, ale to mu členové komitétu okamžitě a důrazně vymluvili jako nekritické chvástání. To už lepší nápad měl nováček našeho komitétu, že veřejnost v předtuše konce světa před koncem roku se přestala starat, aby někoho nominovala, když už žádné předávání balvanů beztak nebude.

Ať tak či onak, tradiční výroční Tříkrálová schůze Bludného komitétu Sisyfa se kvůli prezidentským volbám konala v té mezeře mezi prvním a druhým kolem v sobotu 19. ledna 2013. Byli jsme opravdu, ale opravdu překvapeni, jak slabé byly výkony, které by případně mohly být odměněny. Když použiji sportovní terminologii, tak v mnoha přípa-

dech nešlo o celostátní ligu, ale o pouhý okresní přebor. Přitom vědomě přeháním, protože - jak známo - okresy u nás byly již dávno zrušeny, a to i na severu. Takže se mi téměř dokonale splnilo přání, které jsem při této příležitosti pronesl na tomto místě loni. Cituji:

„Musím totiž přiznat, že osobně bych byl nejradši, kdybychom ročně dostávali jen šest nominací, takže náš úkol by se omezil na rozmručení, kdo bude stát na kterém stupínku bedny a šmytec.“

Takže příslušná operace vyžadující ono rozmručení proběhla letos hladce a napoprvé, a to ještě ani nezapadlo lednové slunce nad Atlantidou, pardon, nad Hradčany. Druhá schůze Bludného komitétu v naší útulné sisyfovské zemi proběhla v sobotu 2. března, ale tam už se jenom kontrolovala laudatia, aby v nich nebylo příliš mnoho pravopisných chib. Potom jsme se věnovali scénáři a zajištění garderoby, těžbě bludných balvanů a jejich natírání zlatem, stříbrem a bronzem a podobným rutinním činnostem.

Pořád mi však vrtá v hlavě, jak je to možné, že to s tím koncem světa nedopadlo, když sdělovací prostředky a především internet doslova bobtnal hrůzyplnými popisy toho, co se v inkriminovaný den stane. Historicky nejvíce publicity měli staří Mayové, protože jim údajně končil kalendář. Pokud je mi známo, tak tuto fámou šířili vehementně mladí Mayové, kteří tak vydatně oživilo turistických ruch ve svých rezervacích, a to až na padesátinásobek běžného počtu turistů.

Když se pak ukázalo, že uvedené datum konce Mayského kalendáře bylo spočteno chybně (správně bude kalendář končit o 104 let později), nastoupily pro změnu mayské, čínské i egyptské pyramidy, které začaly vibrovat a kvílet v předtuše blížícího se konce světa ausgerechnet ve stejné datum, a to z důvodu příletu hrozivého fotonového mraku, jak zjistily dokonce i samotné Laboratoře NASA. V tom je ovšem jistá sémantická obtíž, protože fotonový mrak nemůže letět pomaleji než světlo, takže

ve chvíli, kdy ho spatříte, tak už je tady. Vynalézavost *okolonaučných prochodimců* však překonala i tuto překážku: poněkud nenápaditě vsadila na omšelou možnost, že ten den se dostanou všechny planety Sluneční soustavy do jedné linie a tím vyvrátí zemskou osu z ložisek.

Každý uživatel Hvězdářské ročenky na r. 2012 si však mohl ověřit, že toho 21. 12. byl Mars vidět těsně po západu Slunce, kdežto Jupiter celou noc v Býku a Saturn až nad ránem v Panně, zatímco Venuše ve Štíru, takže to na jednu přímkou rozhodně nevypadá. Důmyslnější katastrofisti proto vymysleli ještě něco lepšího, totiž že polohy planet budou ten den tvořit kříž, ale očividně ani tato varianta nezabrala. Nejvíce se mi však zalíbila argumentace, že ten den bude konec světa, protože ty ubohé planety budou SOUČASNĚ na přímce i v kříži. To je vize hodná velmi pokročilého tupologa, pardon topologa.

Konečně se vrátila do hry i chudinka bludná planeta *Nibiru*, která se podle Babyloňanů vrací ke Slunci jednou za 5 tisíc let, a do Země narazí akorát 21. prosince, přičemž prý do poslední chvíle před nárazem nebude ze Země viditelná; zřejmě

pro ni Babyloňané předvídavě vyvinuli technologii stealth bombardáku.

Tonoucí se, jak známo, i stébla chytá a tak v posledních dnech před kritickým datem, kdy už mnoho lidí měla zabalená svá evakuační zavazadla, a chystali se do hor, nebo k těm pyramidám, že tam jako ten konec světa oslaví, popřípadě i tak nějak přežijí, se objevilo opravdu monumentální tvrzení, že ten den projde sluneční soustava galaktickým nulovým pásmem a bude tma a skřípění zubů. Nakonec jsme však kupodivu prošli i touto mučivou zkouškou, k čemuž možná přispěla na první pohled zcela podružná okolnost, že žádné nulové galaktické pásmo vůbec neexistuje.

A skutečně, když jsem se ráno v sobotu 22. prosince ráno probral, pustil jsem si rádio – a o konci světa ani ťuk. Podobně téma vymizelo z televize, denního tisku a dokonce i internetu. Reklamní kampaně končí stejně náhle jako se náhle vynořují. Navrhuji uspořádat v rámci Sisyfa tipovací soutěž, kdo z těch koncesvětachtivých sýčků se jako první otřepe z ještě čerstvé blamáže a přijde s novým termínem konce světa v této dekádě.

Promiňte, vážení přítomní, že téma konce světa mne nechce tak snadno opustit, ale já se mu dokážu vzepřít. Chci Vám totiž poděkovat, že jste nám zachovali věrnost a přišli ozdobit slavnostní ceremoniál, při němž letos mandelovitě oceníme ty, kdo hrdě třímají prapory iracionality a hlouposti a dávají nám tak jedinečný důvod pro to, abychom se v dobrém scházeli.

Můj dík však také patří všem členům Komitétu za oponentní dřinu, i když letos to byla spíše brnkačka. Podobně děkuji všem, kdo se nejruznějším způsobem podíleli na přípravě, organizaci a programu dnešního večera. Nemohu zapomenout ani na všechny příznivce i nepřítelny našeho Klubu, kteří v průběhu celého roku dodávali do naší databáze aspoň jakés takés nominace. V neposlední řadě děkuji děkanovi Matematicko-fyzikální fakulty UK prof. Janu Kratochvílovi za poskytnutí Strouhalovy posluchárny pro bludnou slavnost.

Jiří Grygar, mimořádný a zplnomocněný vel-vyslanec Strašného Sisyfa, vrr.

Strouhalova posluchárna MFF UK; Ke Karlovu 5; Praha 2 (Pá 22. 3. 2013)

UDĚLENÉ BLUDNÉ BALVANY

BRONZOVÝ V KATEGORII DUŽSTEV

FIRMA BC. MILAN POPELKA, VÝROBA ZAŘÍZENÍ PRO ODSTRANĚNÍ GPZ

za vynalézání, výrobu i prodej spolehlivých rušiček geopatogenních zón

Říkejte si co chcete, ale geopatogenní zóny existují, neboť když je cítí proutkaři, tak není o čem pochybovat, nudná fyzika je vedle. A když není pochyb, tak je třeba jim čelit. Ideálně nějakým přístrojem, který je nenáročný na výrobu, ale pár tisícovek se na něm dá vydělat. V případě zařízení ALCYONE 2012 je cena 2012 korun – čili dojemně symbolická. Naštěstí nepíšeme rok 9999. S výhodným regulátorem intenzity je cena 2212 korun.

„Geopatogenní zóny, jsou zdrojem neviditelného záření, které působí škodlivě nejen na živé organizmy, ale i na půdu, vodu a potraviny“, se píše v jednom reklamním materiálu. A dále, že *„podle výzkumů se (tyto zóny) vyskytují až pod 70 procenty staveb a to tam, kde je geomagnetické pole země přirozeně porušeno“*. Kdo tyto výzkumy vedl, zda proutkaři, senzibilové, či jiní důvěryhodní odborníci, se, žel, nesdělují. Nicméně potěší dobrá zpráva: Díky *„více jak patnáctiletému výzkumu léčitele z Bílých Karpat pana Bc. Milana Popelky...“*, máme k dispozici zařízení, které *„... trvale a velmi účinně eliminuje negativní energetická pole z různých zdrojů. Dokáže si poradit i s destruktivními účinky velmi silných a také křížených zón. To neumí žádný z doposud známých přístrojů či prostředků.“*

Pozoruhodné je zařízení ALCYONE 2012, které kromě rušení negativního záření z geopatogenních zón *„také zvyšuje vibrační úroveň lidského organismu“*. To bylo důležité hlavně loni, kdy nás firma pana Popelky varovala, že *„za zimního slunovratu roku 2012 Slunce doputuje k bodu, kdy se jeho ekliptika ocitne v samotném středu naší galaxie. K tomu dochází jednou za 26 000 let. Vibrace na Zemi se vlivem toho zvyšují, a ti kdo se nedokáží změnám přizpůsobit, budou ztrácet sílu a životní energii.“* Takže pokud jste si loni přístroj Alcyone 2012 nezakoupili, tak máte po síle a životní energii. Všimli jste si?

Děs z roku 2012 sice už pominul, ale geopatogenní zóny nepominou nikdy. Proto si vyberte z širší firemní nabídky. Třeba přístroj MEROPE, jenž je vhodný pro dopravní prostředky a je osazen jednou LED diodou. Napájí se elektrinou z auta a cestou odrušuje geopatogenní zóny. Přístroj MAIA je osobní přenosný likvidátor geopatogenního záření. Nejvýkonnější je však přístroj MERKABA ve tvaru pyramidky, který má dokonce jedenáct LED diod a září jako vánoční stromeček. A nezapomeňte na přístroj ALCYONE – vypadá jako létající talíř. Ale pokud máte ještě stres z minulého konce světa, tak si ho určitě pořídte ve speciální verzi ALCYONE 2012.

Firma pana Popelky si zaslouží nejen Bludný balvan, ale i nějakou tu dotaci z Ministerstva průmyslu a obchodu za šíření českých výrobků do zahraničí. Její výrobky jdou totiž i do Kanady.

Gratulujeme a přejeme, aby české výrobky MERKABA, ALCYONE, MAIA a MEROPE brzy odrušovaly geopatogenní zóny po celém světě, alespoň jako česko-kanadský žertík.

BRONZOVÝ V KATEGORII JEDNOTLIVCŮ

PAVEL MÁCHA

za praktikování a šíření breathariánství

Breatharianismus (inedia) je doporučovaný životní způsob, podle kterého není nutné jíst, pít ani spát, protože je možné žít jen z prány, tedy z jakési kosmické nebo božské energie, kterou přijímáme s každým nádechem – zkrátka „ze vzduchu“. V praktických detailech se breathariáni (též „dýchavci“) liší, leč šíří přírodovědecký nesmysl: Ze „vzduchu“ nemůže člověk čerpat živiny; bez vody lze vydržet pár dnů, bez jídla pár týdnů nebo snad měsíců, ale pak je smrt neodvratná. I po dlouhodobém půstu, který nevede k nejhoršímu, může dojít k trvalému poškození zdraví.

V roce 2012 vystoupili v ČR dva slavní světoví breathariáni:

Francouz Henri Monfort (*1954), spisovatel a šaman, který 9 let nejí, přijel v listopadu na pozvání herce Jaroslava Duška (laureáta stříbrného Bludného balvanu za rok 2007), který breathariánství zastává, ale trvale nejí se mu dosud nedaří. (Viz <http://www.novinky.cz/zena/zdravi/254808-henri-monfort-clovek-ktery-uz-devet-let-nejedl.html>)

Australanka Jasmuheen (Ellen Greve,*1957). Přednášela 1. června 2012 v KC Vltavská v Praze před 400 posluchači. při vstupném 600 Kč. Po iniciačním osvětlení v roce 1993 prý dostala od světelných bytostí dar: byla zbavena hladu a žízně. Ale pro chuť si občas smlsne, nejraději kapucko. Z jejích četných následovníků jenom čtyři „nepřešli“ – respektive přešli, ale na onen svět... (Viz Martin Kořínek: „Jasmuheen nehladová“, DINGIR 3/2012.)

Naštěstí nespolehneme na problémové cizince. Pres-

tižním Balvanem chceme povzbudit českého Mistra, byť se staví k zahraničním kolegům značně kriticky. Své mimořádné schopnosti odhalil již v roce 2010. Pro své četné žáky a následovníky vypracoval návody k pránickému stravování, též k zasvěcení do breathariánství, dokonce i pro léčbu rakoviny pústem atd. Za tím účelem vydal knihu a dodává též různé pomůcky. Mnozí jeho žáci jsou bezpochyby „na správné cestě“, ale jediným opravdovým českým breathariánem zůstává dosud – jen on sám.

Cestu k breathariánství ve zkratce vystihl Pavel Mácha takto:

*„Přestat jíst, přejít na autovýživu a mentálními technikami - například ovládnutím čaker nebo mnoha jiných cest, dobu autovýživy prodlužovat až do bolesti. Pokud nastanou bolesti, nebo velká malátnost, okamžitě startnout návratovku ve stejném počtu dní kolik jste vydrželi půst. **Vaše duchovní cvičení ještě nejsou natolik účinná, abyste dokázali natáhnout tolik prány, že by Vás uživila.** Předchozí věta je klíčová pro celé dění a je také největším omylem Jasmunseen a smrti několika lidí, které vedla. Důvod je jednoduchý, sama na pránu nikdy nepřešla, sama to nedokázala, nevěděla co učí. Nedodržela základní poučku předávání informací mezi lidmi: **Neuč nikdy něco někoho, co sám neumíš**“*

O umění českého Mistra nepochybujeme. Přesto se domníváme, že pokud toužíte po sebepoškození či dokonce po opuštění tohoto světa, existují příjemnější cesty než je vyhladovění.

STŘÍBRNÝ V KATEGORII DRUŽSTEV, EX AEQUO

FIRMY Z-TECHNOLOGY S.R.O. A ZAPPER CENTRUM ČR

za výrobu a komerci tzv. „zapperů“, důmyslně matoucích nejen zákazníky

První z firem vyrábí a druhá prodává více prostředků alternativní medicíny. Jejich vlajkovou lodí jsou „zappery“, dnes zastoupené dvěma výrobky - *Plazmovým generátorem RPZ 14 a Frekvenčním Generátorem Super Ravo Zapper*. Jsou založeny na předpokladu, že bakterie a viry, které údajně jsou příčinou téměř všech nemocí, vyza-

řují jakési vědě neznámé „frekvence“. Pokud se tyto patogenní organismy vystaví specifickým „frekvencím“ vyzařovaným z vnějšího zdroje (generátoru), jsou zničeny a jimi vyvolaná choroba je vyléčena. Objektivní účinnost „frekvenční terapie“ prokázána ovšem nebyla a její princip je biologicky i fyzikálně nesmyslný. Její objevitelé

a protagonisté (Američané R.Rife a H.R. Clark) se dostali do střetu se zákony své země. Ve světě jsou dnes zappery odkázány spíše na domácí výrobu a na pokoutní distribuci tam, kde se věří na jejich zázračnou účinnost.

Málokdo ví, že **naše ministerstvo zdravotnictví před zappery občany varovalo a že Česká obchodní inspekce jejich výrobu zakázala** - odebrala firmě certifikát - viz <http://tn.nova.cz/zpravy/na-vasi-strane/varovani-pristroj-zapper-slibuje-lecbu-snad-vsech-nemoci-ale-ve-skutecnosti-muze-ublizit.html>

Jak je tedy možné, že v ČR vzkvétá sériová výroba zapperů spolu s reklamou, s jejich tuzemským prodejem i úspěšným vývozem?

Výrobce totiž našel řešení: obchází zákaz výroby proklamací, že **nejde o zdravotnické prostředky**. Tváří se, že neví, k jakému účelu vyrábí zappery!? Je fantastické, že tahle „výmluva“ má stačit, aby se v našem právním prostředí výrobce

zbavil závazků. Jenže výmluva trochu kulhá: Ve firemním prospektu najdeme protichůdnou informaci:

*„Upozorňujeme, že naše výrobky **nejsou zdravotnické prostředky a nejsou námi, jako výrobci těchto zařízení, určeny k jakémukoli ošetřování či léčení nemocí. Věříme, že naše nabídka vás osloví a že se připojíte mezi tisíce lidí, kteří již systematicky využívají poznatků Dr. Huldy Regent Clarkové, Dr. Raymonda Rife a dalších, neméně důležitých vědců a výzkumníků.**“*

Poté však následují ukázky (obrázky, citáty) z českých překladů dvojice knih H.R. Clarkové s názvy: 1) Revoluce v léčení všech nemocí 2) Léčení a prevence všech druhů rakoviny. Dále je tu zobrazen přebal knihy Barry Lines: Léčba rakoviny, která fungovala, s podtitulem *Dr. Royal Raymond Rife... a jeho svět převratné elektromedicíny*.

Zappery, které podle výrobce nejsou zdravotnickými prostředky, jsou tedy **zároveň prezentovány jako prostředky všeléčby (panacea)**. Netvrdí to přímo naše firmy, ale zahraniční autoři, z popudu firem přeložení a jimi citovaní. Za ně přece firmy neodpovídají, objevili se jen náhodou na reklamních prospektech, že?

Balvany udílíme již popatnácté, ale dosud jsme se nesetkali s tak přímočarým pohrdáním rozumem a legislativou.

Škoda, že na to nemůžeme reagovat jinak, než jen trochou legrace.

STŘÍBRNÝ V KATEGORII JEDNOTLIVCŮ

DR. GEORGE EGELY

za mimořádné úspěchy v matení české veřejnosti v oblasti fyziky

Maďarský fyzik George Egely má za sebou úspěšnou bludnou kariéru. Z jeho velkých vynálezů zmíníme dva. Prvním je tzv. Egelyho kolečko (Egely Wheel), což je lehké plastové kolečko s ostrými hroty na obvodu, uložené na volném ložisku, které se při přiložení ruky roztočí. Dle pana Egelyho nelze rotaci kolečka vysvětlit působením známých fyzikálních sil, a tak je jediným možným vysvětlením jeho pohybu existence dlouho hledané síly čchi či psi nebo prany, vlastní jen živým tvorům nebo snad jen člověku. Egelyho kolečko dokonce

umožňuje tuto sílu měřit podle frekvence otáčení a srovnávat tak životní sílu jednotlivých osob. Naneštěstí pro esoterický svět ale Egelymu uniklo, že jeho kolečko je ve skutečnosti jednoduchý tepelný stroj, který využívá rozdílu mezi teplotou ruky a teplotou okolí ke konání mechanické práce, přesně podle pravidel termodynamiky (viz článek a doprovodné video na webu Sisyfa a též ve Zpravodaji SISYFOS 4/2012).

Když 20.4.2012 navštívil George Egely Prahu, aby přednesl svůj referát na esoterické výstavě

BIOSTYL, o kolečku nemluvil. To se na výstavě sice prodávalo, ale Egely se věnoval hlavně svému druhému objevu: studené jaderné fúzi, tedy spojování atomových jader při nízké teplotě. Záznam z vystoupení na výstavě i z následného vystoupení v divadle Kampa za účasti dřívějšího laureáta Jaroslava Duška lze snadno dohledat na portálu Youtube. Egely předvedl, že umí spojit jádra uhlíku na jádra železa: do mikrovlnné trouby vložil křemennou trubku, do které vložil uhelný prach a kousek tuhy. Asi po třech minutách chodu mikrovlnky pak magnetem ověřil, že prach v křemenné trubce je magnetický. Jelikož původní uhelný prach na magnet nereagoval, šlo podle Egelyho o důkaz jaderné transmutace uhlíku na železo. Vyřešení energetické krize tímto objevem bohužel narušuje podstatný fakt, který G. Egely nechal bez povšimnutí: do některých tuh se totiž přidává nezanedbatelné množství železa. Část obsahu křemenné trubky byla tedy magnetická již před experimentem.

Způsob provedení experimentu a jeho interpretace jistě není možné obhájit před odborným publikem. Egely však předváděl pokus publiku, které nejen nemělo dostatečné fyzikální vzdělání, aby pochopilo absurdnost jeho tvrzení, ale které mělo z velké části velmi negativní poměr k vědě. Pokud ale nesmysly vycházejí z úst a pera člověka, který má vysokoškolské vzdělání, absolvoval stáž v USA a je pro-

hlašován za jaderného fyzika a „odborníka na volnou energii“, podlehnou jeho tvrzením často i kritičtější lidé. Udělení Bludného balvanu vysokoškolsky vzdělanému šířiteli bludů je proto zvláště odůvodněné.

Na závěr jsme si nechali poznatek, který podle našeho názoru ukazuje, že Egelyho studená fúze dokonce ani není jeho originální myšlenkou. Egely totiž není první výzkumník, který se zabýval jadernou fúzí uhlíku. Např. francouzský vynálezce Corentin Louis Kervran (1901-1983) již dávno před Egelym

objevil, že studenou fúzi jader uhlíku na jádra vápníku umí udělat slepice ve svém žaludku. Kervran krmil slepici bezvápníkovou dietou, a slepice přesto snášela vejce obalená vápennou skořápkou. Zde by mohl Egely argumentovat, že u jeho nápadu je výsledným produktem železo a nejedná se tedy o plagiátorství, ale s takovou obhajobou neobstojí před svým druhým předchůdcem, Petrem Bezručem (1867-1958). Připomeňme si první sloku jeho básně Ostrava: /Sto roků v šachtě žil, mlčel jsem / sto roků kopal jsem uhlí, / za sto let v rameni bezmasém / svaly mi v železo ztuhly /.

Jelikož svaly jako každý živý organismus obsahují velké množství uhlíku, zdá se, že Egelyho jaderná transmutace uhlíku na železo je nejen zcela nesmyslná, ale je ve skutečnosti zavržením hodným plagiátem.

ZLATÝ V KATEGORII DRUŽSTEV
ČESKÁ TELEVIZE
za propagaci a šíření pavědy na kanále ČT2

Česká televize si zřejmě vzala k srdci radu Sisyfa, jak naložit s penězi před koncem světa. Utrácela naše koncesionářské poplatky, kde mohla – též na několik skvostných vzdělávacích pořadů.

„Voda ... je plná fascinujících překvapení a záhad. Může mít voda paměť? Pamatují si molekuly vody události, jimiž byly vystaveny? Hrají zde roli také energie vesmíru?“

Tak začíná 42minutový pořad **„Tajný projekt voda – zkoumání nevysvětlitelných jevů“**. Česká televize zakoupila licenci pro čtyři odvysílání. První dvě proběhla v roce 2011, poslední v březnu 2012.

V pořadu vystupují:

Masaru Emoto - japonský léčitel studující vliv hudby na růst sněhových vloček.

Dr. Yuri Rachmanin – místopředseda ruské akademie přírodních věd, kterého lze nalézt pouze v citacích spojených s Grander Technology, nikoli však na stránkách Ruské akademie věd.

Vitol M. Bakhir – vědec a v důsledku okolností také obchodník.

Tyrolan Johan Grander, objevitel revitalizované vody. (Za prodej přístrojů k revitalizaci vody získala společnost **VodaEco Stříbrný Bludný balvan za rok 2008.**)

Wilhelm Mohorn, vynálezce vysoušeče zdiva na principu fyzice neznámé „magnetokineze“. (Za zavádění těchto vysoušečů získala firma **AQUA-POL Bronzový Bludný balvan za rok 1999.**)

Rusky se jim výstižně říká „околонаучный проходимец“ (okolonaučný prochodimec).

Paměť vody byla závěrem dotvrzena fantastickými účinky homeopatických léčiv.

Další z pořadů nesl název **„2012 Mayská proroctví a kruhy v obilí“**. Od roku 2011 vysílán celkem 8x na stanici ČT2. Poslední tři reprízy zjevně varovně v prosinci 2012.

I tu vystupovala řada zaručených autorit:

Jaime Maussan – mexický žurnalista a nejznámější mexický ufolog.

Roberto Pinotti – italský prezident C.U.N. (*Centro Ufologico Nazionale*).

Celý pořad je pikantním mixem agrosymbolů, jak se kruhy v obilí nazývají, Mayského kalendáře a ufologie. O jednom z piktogramů, zobrazujícím obličej, nalezeném v blízkosti radioteleskopu v Chilboltonu, mexický ufolog říká:

„Použijeme-li Gaussianův filtr o šířce 6.6 pixelu, přechody se zvýrazní. Dokazuje to, že při focení nebo vytlačování obrazu do pole byla tato postava živá.“ Oč snazší by mohly být vědecké důkazy s využitím Gaussianova filtru!

Těmito dvěma programy to bohužel nekončí.

6. a 8. listopadu 2012 byl vysílán pořad **„Pološero/Setkání s UFO“**. Svědectví Čechů, kteří přišli do kontaktu s mimozemšťany.

Od 25. srpna do 27. září vysílala ČT2 sérii pěti pořadů **„Pyramidy“**. Pořad je uvozen mottem „Alternativní cyklus kanadské profesorky Carmen Boulterové, kterou zajímá magie více než fakta“. Pořad o neúctě a podceňování schopností našich předků.

V září 2012 nám ČT2 naservírovala britský dokumentární film „Plný signál - nebezpečí mobilních telefonů a elektromagnetického záření“. Pořad, který lze bez přehánění označit za poplašnou zprávu, založenou na smyšlených tvrzeních o vlastnostech elektromagnetického pole a o jeho biologických účincích.

Užasli jsme i nad pořadem „Pološero/Síla myšlenky“. Byl dvakrát vysílán v roce 2011 a dvakrát reprizován v říjnu 2012. Je to pořad domácí výroby, vystupují v něm naši psycho-

tronici a léčitelé, připomíná se „legendární“ laboratoř prof. Františka Kahudy. Dokonce se tu vzpomíná na smyšlené Kahudovy elementární částice myšlení, tzv. mentiony. Moderátorka Jana Škopová uzavírá pořad vskutku „perlivě“: „Menšny existují, protože nikdo nikdy neprokázal, že neexistují.“

Tento pořad se stal jedním z motivů „Výzvy k zaujetí stanoviska k léčitelství a k metodám alternativní medicíny“, s níž se náš klub v prosinci 2011 obrátil otevřeným dopisem na více veřejných institucí, včetně Rady ČT (viz Zpravodaj SISYFOS 1/2012, s. 4–10).

Nelíbí-li se vám tyto vzdělávací pořady a žádáte pořady seriózní, odpověď Petry Dvořákové za divácké centrum zní:

„Program ČT2 je programem dokumentárním. To, že ne všechny dokumenty přijdou všem divákům dostatečně kvalitní, neznamená, že nevyhovují ostatním.“

Druhý kanál české televize nás dobře připravil či vyděsil stran konce světa, vlezlých ufonů a vody, co si na nás všechno pamatuje. Rozhodně to nebyly pořady vzdělávací, nýbrž spíše matoucí, nepatřící do vysílání veřejnoprávní televize.

ZLATÝ V KATEGORII JEDNOTLIVCŮ

RNDR. JAN FRANK

za originální bádání na pomezí astrologie a medicíny

RNDr. Jan Frank (*1958) je všestrannou osobností. Vystudoval přírodovědu, ale zvolil si povolání hudebního skladatele, dirigenta a klavíristy. Po léta se věnuje astrologii. Je přesvědčen, že ve třetím tisíciletí dojde k syntéze klasických a alternativních vědních oborů. Poznávat budeme přímo, bez posvěcení oficiálními institucemi. Takto průkopnický zaměřil i své knižní dílo.

Založil *radixovou medicínu*®, jako obor na pomezí medicíny, astrologie a dalších hermetických nauk. Je autorem třídílného knižního titulu *Moderní astrologie a hermetika. Radiová medicína*® I,II,III (nakl. RJART 2003, 2006, 2009, přičemž díl I vyšel v roce 2010 ve 2. rozšířeném vydání). Všechny díly byly natočeny na CD-nosiče, namluvené autorem.

Náš laureát je aktivní i jinak, kupř. podnítil vznik pražského *Léčivého divadla* vedeného herečkou a jogínkou Gabrielou Filippi. Zde se omezíme na zmíněnou *radixovou medicínu*®.

Jak tato medicína funguje? Zjednodušeně řečeno takhle: Komu záleží na vlastním zdraví, obstará si horoskop svého narození. Pomocí informací obsažených ve Frankově trilogii pak lze vyčíst, kterými chorobami je ohrožen. Uklidní se, když se tu dozví, které terapie budou pro něj účinné. Nejčastěji to bude homeopatie, akupunktura, Aura soma, Bachovy esence aj.

Citujme příklad:

„Neharmonická vazba vibračního pole nočního Merkuru a vibračního pole Jupitera, tedy vzájemná neharmonická aspektová vazba, přítomnost poškozeného Jupitera v Panně nebo v šestém domě, anebo přítomnost poškozeného Merkuru v devátém domě nebo ve

Střelci, se může v lidské psychice a ve fyzickém těle somatizovat jako adheze, diabetes mellitus a společně s plutonickým vibračním polem též jako rakovina slinivky břišní.“ (I, 2. vydání, s. 135)

Brrr...Jak se zbavit ošklivých chorob? Nejlépe homeopatií, nikoli obyčejnou, ale kvantovou:

„Mechanismus účinku kvantové homeopatie s největší pravděpodobností souvisí s rezonancí útvarů,

ze kterých jsou tvořeny čakry a které kvantová fyzika označuje jako leptonová pole. Působením energetických kvant vysokých potencií homeopatických preparátů dochází ke vzniku rezonance s těmito leptonovými útvary. Následkem této rezonance je pravděpodobně neobyčejně silné rozkmitání příslušného čakrového systému, které vede k hlubokému a jemnému pročištění energetických okruhů čaker a přivádí tak postupně harmonii všech éterických nakonec i do těla fyzického.“ (I, 2.vydání, s. 132)

Zkrátka: svobodnému občanu nelze bránit, aby místo medicíny založené na vědě a na důkazech dával přednost prostředkům opřených o fantazijní bláboly. Odpovědnost nese prakticky jenom pacient sám, nikdo jiný.

Na závěr: Audiovizuální záznam téměř celé naší akce naleznete na <http://www.youtube.com/sisyfoscz>. Z obrázků tohoto článku jste si možná všimli, že letošní udílení Balvanů doprovázel tradiční seminář „Umíme to lépe“. Účinkovali v něm eskamotér J. Kunc s pomocníkem, M. Bloch a P. Havajík.

PARAMEDICÍNA NA POSTUPU 2 (PRVNÍ ČÁST JSME UVEŘEJNILI VE ZPRAVODAJI SISYFOS 1/2013)

Z ČASOPISU SKEPTIKER 2/2012 VYBRAL, UPRAVIL A PŘELOŽIL MILAN URBAN

OD KŘIKLOUNŮ NA TRŽIŠTÍCH K LÉKAŘŮM *Markus C. Schulte von Drach*

Svémi slogany vycházejí moderní „přírodní léčitelé“ vstříc touze po životě v souladu s přírodou. Ohlas je příznivý a poptávka roste. Lékaři, zdravotní pojišťovny a vysoké školy se situaci přizpůsobují a k nabídkám z oblasti „alternativní medicíny“ jsou stále vstřícnější. Zatímco v prvním díle svého článku nastínil Markus C. Schulte von Drach historický vývoj medicíny a paramedicíny, předkládá v tomto druhém díle bilanci aktuálního mastičkářského boomu. Ačkoli se principy ani účinnost paramedicínských metod nepodařilo ověřit a jejich používání může být rizikové, paramedicína u pacientů přesto boduje.

Poptávka po „alternativních metodách“ léčení roste a roste. Proto, ač přírodovědně vzdělání, na to pozitivně reagují i lékaři. V polovině sedmdesátých let bylo v Německu jen asi 200 homeopatů. Podle lékařských komor provozuje v současné době homeopatii

Za pozornost dále stojí závažné sdělení:

„Využití technik moderní astrologie v oboru astrologické medicíny bylo ověřeno na několika špičkových lékařských pracovištích v Čechách i v zahraničí. ... Klinicky byla prokázána optimální účinnost terapií navrhovaných astrologickou medicínou.“ (I, 2. vydání, s. 7)

Bližší údaje chybí, nejspíš vypadly z textu nedopatřením redakce.

Očekáváme, že nám laureát sdělí, o která lékařská pracoviště se konkrétně jedná. Jsme zvědaví, kdo oprávněně očekává Nobelovku. Nebo dostaneme tip na další Bludný balvan?

pacienti neřídí. Očividně lépe funguje, když se řekne: Vezměte si tyto kuličky, ale ty působí jen tehdy, když přestanete kouřit. Zájem lékařů je tedy pochopitelný a nemusí jít vždy jen o finanční prospěch. Podle Bertholda Musselmanna z Universitní kliniky v Heidelbergu rodinní lékaři skutečně ospravedlňují použití paramedicíny tím, že se osvědčila a že rozšiřuje spektrum terapií. „Alternativní léčebné metody“ však nenabízejí jen lékařům ve svých ordinacích. I na mnoha klinikách se takto léčí – většinou tam jde o doplňkovou léčbu k léčbě konvenční.

Volná jízdenka pro paramedicínu

Volání po „návratu k přírodě“ včetně poptávky po alternativních léčebných metodách se projevilo i ve zdravotně-politické oblasti. V roce 1978 vstoupil v platnost nový německý zákon o léčivech. Od té doby jsou homeopatie, antroposofická medicína a fyto-terapie pokládány Spolkovým institutem pro léčiva a lékařské produkty za „zvláštní terapeutické směry“ a jejich přípravky nemusí na rozdíl od normálních léků svoji účinnost dokazovat v klinických studiích. Stačí, když příslušní experti předpokládají – jinými slovy: když mají dojem – že tyto přípravky prospívají. A protože není předem stanoveno, k čemu má být ten či onen přípravek použit, nechává se rozhodnutí o konkrétním použití na terapeutovi. Údajná léčiva jsou jen registrována. Jedinou podmínkou pro registraci je, že nesmějí být škodlivá. Jaká nestydatá výhoda vůči konvenčním farmaceutickým produktům, které – dříve než jsou povoleny – musí být klinickými studii ověřeny.

Zdravotní pojišťovny začínají být vstřícné

Zájem pacientů vzaly konečně na vědomí i zdravotní pojišťovny, které v Německu – na rozdíl například od Francie nebo Anglie – velmi dlouho odmítaly homeopatické nebo jiné paramedicínské léčení hradit. Od roku 1996 stále více soukromých pojišťoven svůj postoj mění. Přinejmenším platí homeopatické vyšetření. Po zdravotnických reformách z roku 2004 a 2007 také stále více státních zdravotních pojišťoven nabízí svým klientům za určitých podmínek úhradu homeopatické anamnézy. Některé pojišťovny hradí například i Bachovu květovou terapii nebo antroposofické přípravky.

Od roku 2012 mohou na základě nového zákona o struktuře zdravotní péče z roku 2012 státní zdravotní pojišťovny nabízet úhradu homeopatik, prodávaných v lékárnách bez receptu za stanovenou úhradu. Promptně reagovaly Pojišťovna hanzovní a Pojišťovna techniků: za příslušné připojištění hradí svým pojištěncům léčení homeopatické, antroposofické a fyto-

terapeutické. Právě nové postoje státních zdravotních pojišťoven vůči homeopatii přesvědčivě dokládají, že tady nejde o zdraví pacientů nýbrž o peníze. Například Claudia Wittová, z berlínské Charité na toto téma říká: „Protože někteří pojištěnci homeopatii chtějí, je pro pojišťovny konkurenční výhodou, když její proplácení nabízejí.“ A Hermann Bärenfänger, mluvčí Pojišťovny techniků, prohlásil: „Asi pětina našich plátců vydělává tolik, že by si mohli dovolit přejít k soukromé pojišťovně. Chceme-li tuto skupinu udržet v systému státního zdravotního pojištění, musíme jim také umět něco nabídnout.“

Ministerstvo zdravotnictví reaguje

Zájem společnosti a lékařů nešel pozornosti politiků. Nejenže lékaři dostávají Spolkový záslužný kříž jako uznání za to, že se zasazují za homeopatii, jak se nedávno stalo. Volání lékařů po vstřícnějším postoji k paramedicíně Spolkové ministerstvo zdravotnictví vyslyšelo a vyjádřilo v aprobačním řádu roku 2003. Od té doby musí studenti medicíny v jednom oboru prokazovat znalosti i z přírodních léčebných metod, do kterých se zpravidla počítají i metody paramedicínské. A ty se asi neposuzují skepticky. Vždyť zkoušejícími profesory jsou často lékaři, kteří paramedicínu sami praktikují.

Univerzity se připojují

Kromě toho na stále větším počtu univerzit jsou zakládány paramedicínské pracovní skupiny a na stále větším počtu vysokých škol se stává homeopatie jedním z povinně volitelných předmětů. Je tomu tak asi na jedné třetině německých lékařských fakult. Ty jsou v tomto vývoji podporovány Nadací Karla a Veroniky Carstenových, jejímž cílem je, aby lékaři měli „již během studia možnost naučit se základům homeopatie“. Na vysoké škole Fresenius v Idsteinu lze například studovat přírodní léčebné metody a komplementární medicínu a získat titul Master of Science.

Katedry pro paramedicínu

Roste také počet kateder, které se paramedicínou zabývají. Zvláště velkým úspěchem Nadace Carstenových bylo zřízení nadační profesury na berlínské Charité, na které od roku 2008 po dobu pěti let financuje tato nadace katedru pro komplementární medicínu, kterou vede profesorka Claudia Witt. Svůj cíl deklaruje nadace zcela otevřeně: „Od samotného začátku je cílem nadace prosadit léčitelské metody do výuky na vysokých školách. Profesurou na Charité jsme se tomuto cíli podstatně přiblížili.“ Profesorka Wittová zkoumá účinnost „alternativních“ léčebných

metod jako jsou akupunktura a homeopatie. K tomu, jak náročná její práce je, se ještě dostaneme.

Na Charité ale nejde jen o bádání. Od roku 2007 tam existuje také „Ambulance pro prevenci a integrativní medicínu“, zkráceně Champ, založená profesorem Stefanem Willichem. I tady jsou pacienti léčeni paramedicínským způsobem. V nemocnici „Immanuel Krankenhaus“ v Berlíně-Wannsee, která spadá pod Charité, je již od roku 2001 vysokoškolská ambulance pro přírodní léčitelství. Díky Nadaci Carstenových mohlo vzniknout také Centrum pro přírodní léčitelství na univerzitě ve Freiburgu. Jinými nadacemi a zájmovými skupinami jsou zase financovány nadační profesury na univerzitní klinice v Duisburgu-Essenu a na univerzitě v Rostocku. Na jedné z fakult na univerzitě Viadrina ve Frankfurtu nad Odrou byl v roce 2009 zřízen „Institut pro transkulturní zdravotní vědu“, ve kterém se mohou lékaři esotericky dále vzdělávat. Vedoucí tohoto institutu Harald Walach se snaží vysvětlit paranormální fenomény jako „dynamizaci“ homeopatických přípravků pomocí kvantové fyziky. Jeho nadační profesura je financována firmou „Biologische Heilmittel Heel GmbH“, která homeopatika vyrábí a patří do hospodářského impéria superbohatého německého podnikatele Stefana Quandta. Indického profesora ajurvědy z tohoto institutu financuje indická vláda. Partneři, kteří s institutem spolupracují, mohou navrhovat takzvané učební moduly. Jeden takový modul vyvolal na jaře roku 2010 velký rozruch. Šlo o povinně volitelný modul „Energetická medicína“, navržený Německou společností pro energetickou a informační medicínu (DEGIM). Mezi jinými byly jako vyučující navrženy znalkyně v oboru biorezonance a proutkaření a expertka na orgonskou terapii a vědskou astrologii. Do výčtu náplní jednotlivých modulů patřila i Körble-rova „Nová homeopatie“, která je ještě absurdnější než klasická varianta. Na tyto skutečnosti poukázal jeden vědecký blogger, následovaly články v novinách Süddeutsche Zeitung a v týdeníku Zeit a potom najednou tento modul z internetové nabídky zmizel se zdůvodněním, že byl určen pro nějaké zcela jiné zařízení v Grazu.

Další příklady toho, jaký mají lobbyistické skupiny a firmy vliv: V letech 1995 až 2003 financovala Nadace Carstenových v dětské nemocnici university Ludwiga Maxmiliána projekt „Homeopatie v léčení dětí a mládeže“. Po roce 2003 je tento projekt financován zdravotní pojišťovnou „Techniker Krankenkasse“. Na lékařské fakultě soukromé univerzity ve Witten-Herdecku je zase „Katedra pro teoretickou medicínu, integrativní a antroposofickou medicínu“. A na univerzitní klinice v Hamburku-Eppendorfu (UKE)

existuje od roku 2010 HanseMercur Centrum pro tradiční čínskou medicínu (TCM), z převážné části financovaná pojišťovnou HanseMercur. To vše se děje před našima očima na německých univerzitách! Protože: „Podle průzkumu by se 61% Němců chtělo nechat v případě nemoci léčit kombinací západní a tradiční čínské medicíny.“ Možná také proto, že nevědí, že tato současná čínská medicína není ani zdaleka tradiční a celostně orientovaná také není. Je umělým produktem, vyvinutým v Číně z méně magických a démonických částí původní nauky v době, kdy vládl Mao. V sedmdesátých letech byli najednou západní lékaři Maovou „čínskou medicínou“ fascinováni. A Číňané zase zjistili, že se jejich léčba a především k ní náležející preparáty, například ženšen, dají výtečně na Západ exportovat.

Mastičkáři na univerzitách

Na paramedicínu tedy sází stále více lékařů, univerzit a univerzitních klinik. Jejich motivace je zřejmá a jejich sponzoři také. Lékaři chtějí uspokojit přání pacientů, univerzity vycházejí vstříc nastávajícím lékařům, kliniky chtějí rovněž uspokojit poptávku svých klientů. A nadacemi zřizované katedry? Sociolog Michael Hartmann z Technické univerzity v Darmstadtu se k tomu vyjádřil takto: „Nadačními katedrami si mohou firmy za poměrně nízkou cenu koupit vliv na výzkum a výuku“. Firmy a zájmové skupiny jako Nadace Carstenových tak získávají významný vliv na strukturu vysokého školství. Firmy, říká Hartmann, investují přirozeně raději do oblastí, které slouží jejich vlastním ekonomickým zájmům. To samozřejmě platí i pro lobbyistické skupiny a dokonce i pro pojišťovny. Že se na některých katedrách a univerzitních klinikách má ověřovat také účinnost „alternativních“ léčebných metod je jen fíkový list. Sice zní přesvědčivě, když Stefan Willich z Charité říká: „Nestačí říkat: ‚Každý den zažívám, jak alternativní medicína účinkuje a považuji to za skvělé! Musím se snažit předložit o tom vědecky akceptovatelné důkazy‘. Ovšem: terapie, které mají být teprve ověřeny jsou již na klinikách využívány. A to je podle mnoha kritiků nebezpečné. Bývalý prezident Německé společnosti pro vnitřní lékařství Johannes Köbberling se obává, že přijímání nevědeckých názorů bez námitek a lhostejnost vůči klamání a lžím se stává součástí všedního dne medicíny.

Již v roce 1992 varovali představitelé katedry humánní medicíny Philipsovy university v Mahrburgu: „Nechá-li se naše univerzita donutit k tomu, aby nabízela výuku homeopatie v neutrálním smyslu, zradí tím své poslání a zničí svoji duchovní základnu.“ Neboť „vedoucí myšlenkou našeho počínání není

mezi obyvatelstvem rozšířená a médii živená pověra, nýbrž lidský rozum.“ Také Ernst-Ludwig Winnacker, dřívější prezident Německé společnosti pro výzkum ve stejném smyslu prohlásil: „Univerzita nemusí dělat všechno a homeopatie a antroposofie jednoznačně k jejím úkolům nepatří. Jejich výukou na univerzitách získávají tyto nevědecké disciplíny vědecký nátlak. Přesně o ten však jde firmám a lobbyistickým skupinám, které investují do nadačních kateder a profesur.

Edzard Ernst, profesor a dnes významný kritik alternativní medicíny na britské univerzitě v Exeteru varuje: „Když věříme, že třepání vysokých potenci nás léčí, když věříme na mystické síly a podobné hlouposti, když lidé začínají odmítat vědecké myšlení a znovuožívají medicínské pověry, pak ničíme své nejlepší tradice a vracíme se do středověku.“ Právě vědci musí být vždy také stoupcem osvícenství, požaduje Edzard Ernst právem.

Homeopatické studie

Odhlédneme-li od toho, že se paramedicínské postupy již používají, ověřit jejich účinnost by mohlo mít smysl – zvláště když po tom volá tolik lidí. Je tu ovšem jeden problém: Když se řekne, že kliniky provádějí studie, zní to jakoby skutečně a seriózně účinnost metod byla zaručena. Tento dojem ale není zcela správný. Studie nejsou většinou žádným náročným ověřováním, protože mívají často metodické nedostatky: počet pokusných osob bývá nízký, kontroly nedostatečné, dlouhodobé účinky nebývají většinou prověřovány. Financovány jsou studie zájmovými skupinami. Obzvláště oblíbené jsou studie, ověřující spokojenost pacientů. Ty samozřejmě stále znovu zjišťují, že pacienti jsou například s homeopatickým léčením spokojeni. To zajímá především zdravotní pojišťovny, ale o specifickém účinku léku neříkají tyto studie nic. U právě zmíněné homeopatie je nutno dodat, že ta byla prozkoumána dosti důkladně. Podívejme se na tyto studie trochu podrobněji.

Počet ověřování jde do stovek. Většina z nich je ale – jak výše uvedeno – nedostatečných. Je jen málo prací, u kterých stojí za to podívat se na ně podrobněji. K těm patří především studie, které ověřují jiné studie, takzvané meta-analýzy. Mezi nejvýznamnější z nich patří studie, kterou v Centru pro zkoumání nauk o přírodním léčení provedli Klaus Linde se svými spolupracovníky v roce 1997 a která byla otištěna v renomovaném odborném časopise Lancet. Závěr studie zněl: „Výsledky neodpovídají hypotéze, že klinické efekty jsou pouhým důsledkem placeboefektu.“ Tým Klause Lindeho ale pokračuje: „Nenašli jsme ovšem ani žádné indicie, že homeopatie u nějakého speci-

fického onemocnění účinkuje.“ Po dalších analýzách prohlásil Linde v roce 2005: „Jsme toho názoru, že homeopatie je nanejvýš nesrozumitelná. Nález ze studií kontrolovaných na placebo nejsou přesvědčivé. Naše meta-analýza z roku 1997 byla naneštěstí zneužita homeopaty jako doklad pro jejich tvrzení, že účinnost homeopatie je dokázána.“ Přesto stále platí Linde mezi homeopaty jako korunní svědek účinnosti jejich metody.

O velké vzrušení se v roce 2005 postarala meta-analýza lékaře Matthiase Eggera a jeho týmu z university v Bernu. V této dosud nejlepší analýze týkající se zkoušek účinnosti homeopatických přípravků došel Egger k tomuto závěru: „Výsledky jsou v souladu s předpokladem, klinické výsledky homeopatik jsou placebovým efektem.“ Poté byly homeopatie stejně jako antroposofická medicína, tradiční čínská medicína, neuralterapie a fytotherapie vyškrtuty ze švýcarského seznamu metod základní zdravotní péče, ve kterém byly od roku 1999. To si homeopati nemohli nechat líbit. Dva jejich zástupci data Eggerovy studie v roce 2008 v další studii znovu kontrolovali. V homeopatických kruzích platí jejich studie za doklad toho, že se Egger mýlil. Tato nová studie došla k závěru: „Naše výsledky nedokazují ani to, že účinek homeopatik placebo převyšuje, ani to, že ho nepřevyšuje.“ Co teď? Profesori alternativní medicíny na berlínské Charité Claudia Wittová a Stefan Willich zaujímají toto stanovisko: „Jednoznačně dosud doloženo není, že by účinek homeopatických léků převyšoval placebo.“

Jedno je tedy jasné: Nikdo nemůže vážně tvrdit, že nějaký specifický účinek homeopatik je dokázán. Deklarovaná účinnost odpovídá jakémusi zdánlivému léčení, tedy placebovému efektu, což lze pro paramedicínu zevšeobecnit. A přesto od roku 2012 švýcarské zdravotní pojišťovny za určitých podmínek opět proplácejí pět paramedicínských oborů. Postoj k paramedicíně je sice v různých zemích různý, ale v rámci EU existuje Echamp (European Coalition on Homeopathic and Anthroposophic Medicinal Products) - velmi úspěšná průmyslová lobbyistická skupina, která vykonává na Evropský parlament masivní nátlak s cílem dosáhnout ve všech členských zemích EU takového postavení pro paramedicínské preparáty, jakého se podařilo dosáhnout v Německu. Podporu našel Echamp u skupiny poslanců Evropského parlamentu, u některých lékařů a samozřejmě a homeopatických pacientů. Požadované zvláštní postavení pro paramedicínské preparáty je zdůvodňováno tvrzením, že alternativní metody nelze ověřovat stejnými metodami, které se používají u metod konvenčních. To je ovšem v rozporu s názorem kapacit

v komplementární medicíně z Charité - Wittové a Willicha. Přesto je Echamp úspěšný. V Evropě již platí směrnice, podle které je jednoduchá registrace homeopatik a antroposofických preparátů v každé zemi EU možná, pokud u nich nejsou udávány žádné symptomy nebo nemoci, proti kterým mají preparáty pomáhat. Schvalovací proces je v kompetenci jednotlivých zemí. V Německu, Francii a Anglii jsou k homeopatii vstřícní. Pokud to půjde podle pilných lobbyistů dál, nezůstane jen u těchto zemí. Nadace European Union of Homeopathy (EUH) mezitím dosáhla toho, že v Traunsteinu má být zřízena vlastní homeopatická vysoká škola, jejíž absolventi mají mít titul bakalář a master. Jak potvrdil Úřad zemského rady v Traunsteinu na internetových stránkách chimgau24.de, Bavorsko podpoří tento záměr částkou 500.000,- €.

Kdo léčí, má pravdu. Nebo ne?

Navzdory všem argumentům, které mluví proti paramedicíně – copak nejsou miliony lidí, kterým nějaká alternativní metoda pomohla? A kdo léčí, má koneckonců pravdu. Studie sem, studie tam. Ale: Paramedicína neléčí! Pacienti po takovém léčení sice často mívají pocit, že jim pomohlo, ale to je docela jednoduše vysvětlitelné: Zaprvé, a to se nesmí podceňovat, mnoho potíží (bolesti hlavy a jiné bolesti, nachlazení, astma, dětské koliky apod.) zmizí samo od sebe. Především takové potíže jsou léčeny paramedicínsky. Pokud se ale léčilo předtím, než potíže ustoupily, má se zato, že pomohlo ono léčení. Že lidé vidí souvislost mezi léčením a ulehčením či uzdravením je zcela přirozené. Souvislosti mezi všemi možnými věcmi vidíme neustále. Pro naše dávné předky to mělo výhodu, která jim pomohla přežít. Často ale přestřelujeme a tak vidíme, že při úplňku je více dopravních nehod, že neštěstí se častěji stává v pátek třináctého, že telefon zvoní vždycky zrovna když jsme ve sprše, nebo že homeopatické kuličky, přípravky ze jmelí nebo jantarové náhrdelníky léčí. Nic z toho není pravda, ale dojem souvislosti je silný. Paramedicínské preparáty jako homeopatické cukrové kuličky apod. jsou velmi dobře prozkoumány a je proto možné tvrdit, že jejich účinek je založen právě na tomto dojmu. Nejjistější účinek mají tyto preparáty u lidí, kteří jim věří. Claudia Wittová to neskrývá, když na dotaz, zda správně předepsaný cukr může léčit, otevřeně říká: „Lepšího terapeutického účinku se dosahuje u pacientů, kteří od daného léčení více očekávají“. K tomu přistupuje „empatický, diferencovaný přístup lékaře a z něho plynoucí možné zlepšení stavu pacienta, které nelze chápat jen jako placebový efekt. Tady se dá od homeopatických lékařů něco odkoukat,“ říká

Jürgen Windeler z Institutu pro kvalitu a hospodárnost ve zdravotnictví. V psychosomatické medicíně a u rodinných lékařů vidíme podobný přístup. Je to zkrátka správné počínání homeopatických lékařů, nezávislé na chybné teorii homeopatie, pokračuje Windeler. Tady ještě znovu citujme Claudii Wittovou: „Způsob, jakým lékař s pacientem mluví a kolik času mu věnuje, má pozitivní vliv.“ A názor vrchního lékaře Dětské univerzitní nemocnice v Hamburku, ve které se léčí i homeopaticky: „Myslím si sice také, že účinek homeopatie spočívá na placeboefektu, ale pozitivním přístupem k pacientovi se zaplňuje mezera, kterou nechává školní medicína otevřenou“.

Další šíření paramedicíny je však spojeno s riziky: „Školní“ medicína se svými jasně definovanými příznaky nemoci umožňuje často rychlé léčení. Dochází ale k tomu, že se s ním začne velmi pozdě, protože pacient šel nejdříve k homeopatovi. Za dobu, kterou homeopat potřebuje k tomu, aby určil a nasadil některé homeopatikum, se nemoc může rozvinout a stav pacienta zhoršit. Toto riziko je o to větší, že zhoršení stavu považují homeopati často za důkaz účinku homeopatika – říkají tomu počáteční homeopatické zhoršení. Vážné je to zejména u dětí, když se v případě infekcí nasadí antibiotika po příliš dlouhé době. Typickým příkladem je zánět středního ucha, se kterým se dítě dostane k lékaři ORL až poté, co z ucha teče hnis. V takovém případě může mít nemoc velmi vážné následky. Homeopati se však stále znovu pokoušejí uplatnit své preparáty i tam, kde to dokonce paramedicíně nakloněná Světová zdravotnická organizace WHO přísně zakázala – u profylaxe malárie. Přesto, že prokazatelně došlo již k úmrtím, cestují „Homeopati bez hranic“ po Africe, aby vykonávali svoji misii. Petr C. Gotzsche, ředitel Cochranova centra v Kodani je proto přesvědčen, že „je nejvyšší čas konečně nonsense-medicínu (míní homeopatii) pohřbit“.

Možnosti, které je třeba prověřit

Snad je ale možné, vyjít „alternativním“ léčebným postupům maličko vstříc. Existuje několik málo těchto postupů, vycházejících sice ze zastaralých představ o světě, které by ale při určitých indikacích přece jen nějaký účinek mít mohly. K těm bychom asi mohli přiřadit akupunkturu. Tradiční představu meridiánů a energie čchi však můžeme klidně zapomenout. Proudění čchi a její údajná souvislost s pěti orgány atd. – to příliš připomíná Galénovu nauku o čtyřech tělních tekutinách – a realitě jsou stejně tak vzdáleny. Představa dynamických procesů čchi může někomu připomínat pochody v nervovém a imunitním systému. Proč se ale máme zabývat esoterickým alternativním

vysvětlováním, které pochází z doby, kdy se vrtaly do hlavy díry, aby zlí duchové mohli ven? Nesmyslu nepomůže ani mínění mnoha akupunkturistů, že účinek jehliček lze podpořit Bachovou květovou terapií nebo aromaterapií, neboť meridiány a akupunkturální body s některými pseudoprostředky podle jejich představ „korespondují“. Je ale rozumné prozkoumat možný pozitivní účinek jehliček, vpichovaných do kůže. Jedná se přece jen o invazivní fyzikální akt, který může vyvolat fyziologické reakce. A dosavadní studie naznačují, že jakési pozitivní reakce – nezávisle na místech vpichu jehliček – by u některých nemocí mohly být. Zapomeneme na esoterickou nadstavbu a přesně vyzkoušíme, které jehličky kde, jak – a také proč – pomáhají. Pak ale už nejde o alternativní metodu, nýbrž o postup medicíny školní. Přesně tak je to především s rostlinnými preparáty například z Číny. Některé z nich mají jednoznačný farmakologický účinek, který stojí za vyzkoušení. A opět – pak už to ovšem není nějaká pseudocelostní nebo tradiční medicína či fyto terapie, nýbrž fytofarmakologie. Podobně je tomu například s Kneippovou kúrou. Studená a teplá voda vyvolává změny teplot, které se projevují prokrvením. To přirozeně může mít fyziologické účinky.

Musíme si konečně vzít ponaučení

S homeopatií a jinými paramedicínskými postupy se experimentuje již hodně dlouho, přičemž výsledek je rovněž dlouho jasný: Nemocnému člověku je ku prospěchu, když cítí, že ho lékař bere vážně a věnuje se mu. Věnovat se mu přitom lze mnoha způsoby. Jedním z nich je dávat nemocnému falešné naděje na uzdravení. I tak se může alespoň přechodně cítit lépe. Je-li to eticky únosné je jiná otázka. A zda pacienti chtějí, aby se jim takto pomáhalo, je otázka další. Co je třeba učinit, je ze zkušeností vyvodit ponaučení: Potřebujeme zdravotnický systém, ve kterém se lékař může věnovat i duševní zátěži pacientů. Nejméně v té míře, ve které to dělají homeopati. Čas za homeopatickou anamnézu bude mezitím proplácet mnoho zdravotních pojišťoven. Proč naproti tomu je lékař v rámci konvenčního léčení nucen pacienta odbavit takřka v minutovém taktu? Nakonec záleží na nás pacientech, zda se necháme od esoteriků ohlupovat obrazem světa na úrovni 18. století, jehož základem jsou absurdní, pseudovědecká tvrzení, nebo zda vsadíme na naše vědění a na náš rozum – a současně si přiznáme, že jsme sociální, citlivé bytosti. Bytosti, které – když jdou k lékaři – chtějí, aby se věnoval nejen léčení jejich těla, ale aby jim také uměl pohladit duši.

PŘIPRAVUJEME X. SKEPTIKON

Každoroční mimopražské setkání skeptiků se letos uskuteční v Hustopečích u Brna ve dnech 14.-16. června. Je to příležitost pro vzájemný kontakt, účastnit se může kterýkoli náš člen nebo příznivec. Sobotní odpoledne je vyhrazeno k veřejným přednáškám, ostatní čas věnujeme poznávání okolí a bývá zajištěn kulturní program. Bližší informace uvedeme na našem webu www.sisyfos.cz.

Přednášky cyklu Věda kontra iracionalita

Konají se tradičně v budově Akademie věd ČR v Praze 1, Národní 3, v sále 206 od 17:00 hodin. Po přednáškách následuje diskuse.

Středa 18. 9. 2013

PhDr. Ing. Antonín Pavlíček, Ph.D.

Kam směřují evropští skeptici?

(Zpráva z 15. kongresu ECSO)

Plenární schůze klubu SISYFOS

Vstup je volný do vyčerpání kapacity sálu.

Další termíny přednášek v roce 2013:

16.10., 20.11., 11.12.

(v červenci – srpnu se přednášky nekonají)

- ⌘ Zpravodaj Sisyfos - neperiodický bulletin občanského sdružení SISYFOS - Českého klubu skeptiků, člena evropského sdružení ECSO (European Council of Skeptical Organisations) a světového sdružení CSI (Committee for Skeptical Inquiry). Zapsán do evidence tisku MKČR pod číslem MKČR E 11208
- ⌘ Kontaktní adresa Českého klubu skeptiků:
PhDr. Zdeněk Jonák, U dejvického rybníčku 25,
160 00 Praha 6
- ⌘ číslo účtu: 4444444444 (10 čtyřek) kód banky 2010
- ⌘ Adresa na internetu: <http://www.sisyfos.cz>
- ⌘ Zpravodaj Sisyfos, číslo 2/2013 - vyšlo v květnu 2013. Editor: Leoš Kyša. Redakční rada: Čeněk Zlatník, Jiří Heřt, Zdeněk Jonák.
- ⌘ Grafická úprava: Filip Příbyl
- ⌘ Tisk: Sružení MAC, U Plynárny 85, Praha 10, www.mac.cz
- ⌘ Příspěvky do Zpravodaje SISYFOS posílejte na adresu: Leoš Kyša, Višňová 579, Milovice 289 24. Lze též zasílat na e-mail: Leos.Kysa@seznam.cz